

KREŠTAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 „ — „
 Na štvrt roka — — — — „ 60 „
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť,
 VIII. ker., Józsefkörút 35.*

*sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.*

KONSTANTIN SCHUSZTER, vacovský biskup.
 31. júla 1817. † 23. júla 1899.

Čo sľubujú social- demokrati?

Ach drahý robotníku, však sa len musíš trápiť a unovať, abys vyžiť mohol! Zvlášte keď tak päť-šesť detí máš, neraz si vzdychneš, ako ich vychováš? No keď si nevieš rady dať, znamenitú radu dostaneš od pánov socialdemokratov, ktorých vodca Augustin Bebel píše, že keď robotník denne 3 hodiny pracuje, to je skôr dlhý, nežli krátky čas. A tak tedy odpočinku zostane 21 hodín. Či by to nebol panský život? To je veru utešený sľub!

Socialist Stern ale píše: Každý, kto vybaví svoju vyznačenú prácu, môže si vziať to, čo a koľko chce, alebo dľa ľubovôle doma si môže nechať tie jiedlá pripraviť.

Či toto nenie tiež utešený sľub? Tak dobre veru ešte nikdy nebolo robotnickej triede na svete. Len keby ale aj v skutku možné byly takéto časy.

A kto-že môže za to, že sú tie blahoslavené časy ešte vždy len v nádeji?

Socialisti vravia, že tí, ktorí robotu dávajú. Tito nechajú zbožie mlieč, múku ale pre seba podržia; nechajú tehly robiť, choseň ale do ich vrecka skočí. No keď my socialisti budeme vládariť, veru ináč to bude vyzeráť. Lenže páni socialisti sami nevedia, jako mieňa zmeniť terajšie pomery k priazni robotníka.

To i my veriaci kresťania uznávame, že terajšie pomery sú nezdravé, pomer medzi pánom a robotníkom treba zmeniť priaznive pre robotníka, lenže zákonitou, ústavnou a spravедlivou cestou.

Kdežto socialisti tak chcú tým neprajným veciam odpomôcť, ako jeden lekár pomohol istému nemocnému, ktorému odťal ruky a nohy; a ponevác nevyzdravel, povedal lekár, že i hlava sa mu musí odťat a i srdco vytrhnúť.

Slyšmeže len, čo hovorí terajšia hlava socialistov, pán nemecký vyslanec Bebel:

Musíme probovať uviesť taký stav spoločenský, v ktorom všetky prostriedky roboty budú vlastnosťou spoločnosti; jednakí budeme bez ohľadu na pohlavie.

Tedy každý človek musí odovzdať štátu svoje imanie. Štát má vládnuť všetkým, jednotlivcovi ale ničím. Tedy zem, domy, staviská, železnice, dielne, peniaze atď. toto všetko bude vlastnosťou štátu:

A štát má rozdeľovať medzi ľuďmi robotu a mzdu, štát má zaopatrovať ľudí všetkými potrebnými veciami. V rozdeľovaní roboty ale nebude sa ohľad brať na zdravie, na pohlavie, na silu a rozum. Každý musí to konať, čo sa mu ujde. A tak sa potom i to môže stať, že obuvník musí pekárčiť; slabá, chorľavá ženská musí ísť hnoj kydať.

Za robotu dostane každ poukážku, kústik papiera, za ktorý potom zo spoločnej komory, zo spoločného skladu sa mu ujde to, čo potrebuje.

Všetci ľudia sú vraj rovnakí — čo nenie pravda, lebo však ani brat nenie, ako brat — preto i rovnakú robotu musia konať, to jest v rovnakej miere sa musia podrobiť vyznačenej robote, a preto aj plat bude rovnaký. A to bude potom štát blaženosti.

Tučný kapitalist nevytrhne z úst hladujúceho robotníka ani mäso ani chlieb.

Ejhľa sľuby socialdemokratov, ktorí len o telo majú starosť, dušu nespomínajú, nebo anjelom a vrabcom ponechávajú, dušu za smrteľnú považujú.

Či ale zadržia to, čo sľubujú, o tom prehovorme neskorej.

Jeden bývalý socialdemokrat.

POLITICKÉ CHÝRY.

V mesiaci juliusi do života vstúpily tie revidovacie smluvy, v smysle ktorých Japonsko sa otvorí všetkým národom Západu, čili civilisovaného sveta. Len konsularne súdby Francúzska bude mať platnosť do 4. augusta.

Pán Szalavszky je už prepustený, jeho zadakovanie prijal veľičenstvo a za trenčianskeho hlavného župana vymenoval veľkostatkára Ostroluckeho. Už dávno pred mesiacami bol sľúbil ministerpredseda Koloman Széll vyslancom Štefanovi Rakovszkému a grófovi Aladárovi Zichymu, že Szalavszky pôjde, a hľa, tak sa to i stalo.

Ministerpredseda a Rieka. Mešťanosta Rieky na výsluchu bol u ministerpredsedu, ktorý povedal, že zo srdca si praje, aby Rieka sa dvíhala a kvitla, to ale nemôže trpeť, aby nároky a žiadosti Rieky aj len v tej najmenšej miere urážaly hodnotu krajiny. Vláda len to môže dopustiť, čo sa neprotiví hodnosti, záujmom a rovnakosti krajiny. Aby sa vyzdvihly zákony, ktoré celú krajinu viažu, o tom ani reči nemôže byť. Žiada si, aby nedorozumenie už raz koniec vzalo pod ním. Úfa, že pri novej voľbe mužovia tichšieho smýšľania sa dostanú do obecného výboru. Keby ale zas krajináci zvíťazili, terajšie mimoriadne polozenie by i ďalej zostalo, a tak i ďalej by bola vyzdvihnutá samospráva Rieky.

Tedy boj Talianov je daromný, ba škodný pre Rieku, bárs už i Bánffy buchol.

Najťažšie je ale polozenie správcu Rieky grófa Ladislava Szapáryho, ktorý je medzi dvoma ohňami, jakožto medzi krajinskými zákonami a medzi žiadosťami výboru Rieky, ktorým vyhoveť nemôže.

Anglicko robí prípravy k vojne, keď sa veľmoci radia o ubezpečení pokoja. Anglický snem v tieto časy prijal zákonný návrh, v smysle ktorého vláda je oprávnená na nové lode vyše 31 millionov zlatých obrátiť. Anglicko je silnejšie na mori, nežli všetky ostatné krajiny európejské, a predsa ešte nenie spokojné s počtom svojich lodí.

Staré pomery. Medzítka liberálneho vladárenia ešte vždy nechcú rozumeť heslo ministerpredsedu Kolomana Szélla, ktorý vypísal na prápor svojho vladárenia tieto slová: Pravda, zákon a spravodlivosť! Z Kézdivásárhelyu oznamuje sa, že tam ešte vždy veje vietor starého smýšľania proti ústavnému smýšľaniu namereného. Vymúč Turec a Trenčín skoro všade sa zdvihol počet voličov, v Kézdivásárhelyi ale o 15 percentov je menší, nežli vlani. A to je čudná vec, že vynechaní voličia sú všetci ľavičiacki. A menoslov voličov na takom mieste bol vyložený, kde sa človek veľmi ťažko mohol dostať k nemu; odpísať ho ale nedovolili nikomu.

Španielska vláda zvíťazila. Zákonný návrh ministerpredsedu Silvelu v snemovni vyslancov ešte i republikáni pochválili a prijali. Tento zákonný návrh sa vzťahuje na usporiadanie štátnych dlhov.

Na ostrovoch Filippínskych doposiaľ takrečeno bez výsledku bojovalo americké vojsko Spojených Štátov. Zprávy o víťazstvách amerického vojska a o nemravnosti filippínskeho vojska, ako vysvitlo, nezodpovedajú pravde. Amerika sa tento raz veľmi opálila a prerátala. Vydobytie týchto ostrovov hroznú obeť žiada tak v ľudoch, ako i v peniazoch. Hja nerez to tak býva, že kto primoc chce chytiť, málo alebo aj nič mu zostane v ruke.

Matky čo súdkyne. Vláda Spojených Štátov pracuje teraz na tom zákone, v smysle ktorého nad zločinnami deti nižšie 12 rokov by súdila súdna stolica z matiek pozostávajúca. Amerika len vo všetkom ide popredku.

Nové nariadenie ministra vnútra. Minister vnútra Széll zakázal lekárnikom lieky z prachu pozostávajúce fúknutím dávať do papierov a či do škatuliek. K tomu sa vraj osobitný nástroj má použiť, ponač vydýchnutím by sa mohly bacille dostať do takých prachov. Kto by toto nariadenie prestúpil, ostrej peňaznej pokute bude podrobený. Lekári poslali teraz na ministra prípis, aby toto nariadenie vyzdvihnuté bolo do nového roku, že by si za ten čas mali kedy také nástroje zaopatriť.

Učítelia socialdemokratov. V Budapešti v židovskej Dob-ulici sišli sa páni socialisti, aby si trocha zapolitisovali. Rečnili: Kubo Israel, Max Grossmann; že títo páni nerečnili v Kristovom duchu a že sotva by boli v stave krstný list ukiazať, to ani poznamenat nemusíme. Len tomu sa divíme, že sa kresťanskí robotníci od takýchto krivonosích vtákov nechajú za nosom vodíť.

Nemeckí katolíci 4. oktobra 50-ročnú pamiatku spolku sv. Bonifáca, patróna to Nemecka budú sláviť v Regensburgu. Cieľom tohoto spolku je poblúdlých vracat do lona cirkve Kristovej. Je výhľad, že táto jubilárna slávnosť nádherne vypadne.

Francúzsko a Nemecko. Spomenuté už bolo, že nemecký cisár bol navštívil kapitána jednej francúzskej lode. Toto sa veľmi páči Francúzom, tak že sú ochotní zabudnúť i to, v akej veľkej miere boli ponížení Nemeckom vo vojne, ktoré im aj Elsaslotharingiu odobralo a 5000 millionov frankov čo náhradu za výdavky s vojnou spojené dostať muselo. Nemecko je rado, že sa priateľským stane jeho sused, ktorý doposiaľ tak nepriateľsky smýšľal. Rusko, ktoré doposiaľ výlučne len s Francúzskom držalo, nehnevá sa na túto zmenu, lebo takým spôsobom pokoj sveta je najlepšie zabezpečený. Že na svetovej výstave parížskej nielen prítomný, ale aj zvelebovaný bude nemecký cisár Vilem, o tom nepochybujeme. Vilem nielen čo panovník, ale aj v rodinnom súkromnom živote príkladný život vedie.

Už i Jeho veličenstvo potvrdil a odobril zákonné návrhy vyrovnania krajinským snemom prijaté, čo je už teď i do knihy zákonov vpísané. S týmto potvrdením v jednom čase vydal Jeho veličenstvo pre Rakúsko cisárske nariadenie, ktoré sa vzťahuje na prostrednú daň pri výrobkoch priemyselných a spolu i na zmenu rakúsko-uhorskej colnej tarify.

Pre vieru. Výchyný spisovateľ švédsky Hannson a jeho pani Marholm, ktorá tiež premnohé výborné knihy už složila, stali sa členami katolickej cirkve, následkom čoho v protestantskom Švédsku nemohli dostať nakladateľa. No to je veru utešená trpezlivosť náboženská.

Marianská slavnosť na Hore Levočskej.

Keď sme sa minulého roku s Levočskou Horou lúčili, vyprávali sme medzi sebou, že nepamätáme, aby tu toľko ľudu a toľko kázní bolo. Čo ale máme rieknúť o tohoročnej slávnosti, ako vysloviť alebo opísať tú slávnosť, ktorá nás tak mnoho tisíc shromaždených tak dojala, že sme pre radosť na dom svoj zapomneli. Jako sa raduje hladný bohatej hostine a žižnivý prameňu čerstvej vody, tak sa radujú dobré dietky, keď sa dostanú k nohám dobrej Matky, ktorú dlhý čas nevideli. Lebo Matka Božia je vždy pri nás čo láskavá a verná pomocníca naša, my sme vždy tak šťastní na jej obľúbenej Hore Levočskej u jej nôh stáť a na spanile krásnu jej tvár patriť. Nám ďaleko od nej vzdialeným okolnosti naše len raz do roka to dovoľujú. Preto tento čas tak túžobne očakávame, a zvlášte sme ho očakávali toho roku, lebo minuloročnú slávnosť dlhý čas mali sme pred očima a srdce naše zas len po nej túžilo a lačnelo.

Konečne sa priblížil deň sv. Petra a Pavla, v ktorý deň sa my Košičania na túto púť vyberávame. Vo veľkom počte sme sa shromaždili v Dominikánskom chráme, kde po pútnickej sv. omši vystúpil na kazateľnicu dp. pater Rafael a prenikavou rečou nás na túto cestu vypravdal, nebolo tu suchého oka. Po kázni sa pohol pútnický prôvod pod našou ružencovou zástavou. Pán páter nás v sprievode dvoch frátrov vypravádzal za mesto k jednej kaplicí, kde sa s nami rozlúčil. Tak sme kráčali touto radostnou cestou, ktorá v nás vznešené city vzbudzovala, zvlášte keď sme prišli k niektorej dedine, a tu nám vyšiel so zástavami ľud v ústrety, a nás viedol do chrámu Božieho. To nám pripomínalo, že kráčame cestou svätou. V každom chráme sme sa cítili byť jako vo svojom. Je to radosť, celé dni tráviť v modlitbe a speve, s toľkým zástupom spoločne vykonávať rannú a večernú modlitbu a klačať pod krížom na ceste pod holým nebom.

V druhý deň putovania sme boli na sv. omši vo veľmi peknom kostole sv. Jána Krstiteľa v Spišských Vlachoch. Okolo poludnia sme navštívili biskupský chrám na spišskej kapitule, ktorá stojí na peknom vršku, odkiaľ je pekný výhľad na utešené okolie. Keď sme pred večerom prišli na vršok, s ktorého sme milostivé miesto spatrili, tu na nás čakali okrem všetkých z okolia košického processii aj dvaja vznešení pútnici, totiž suprior nášho kláštora a riaditeľ ružencového braterstva dp. pater Reginaldus Garžik a dp. Karol Antal, farár cahanovecký, horlivý ctiteľ Levočskej Matky Božskej, ktorý tu so svojimi farníkmi putoval a ako predešlý rok,

tak aj teraz vystúpil na vyvýšené miesto a držal k nám peknú reč o úcte a veľkej hodnosti Matky Božej. Povzbudzoval nás ku nasledovaniu jej svätého života a k modlitbe sv. ruženca. Po tomto poučení sa pohol tento veľký provod s 20 zástavami do mesta. Bol to provod veľmi veľký, len samých mužov bolo do tisíc, ktorí čo sriadené vojsko v peknom poriadku kráčali. V ústrety nám prišlý kňaz nás viedol dľa obyčaje do farského chrámu, kde sme obdržali požehnanie s prevelebnou sviatosťou.

Keď sme do mesta vchádzali, postretol nás zástup pútnikov z Oravy a Liptova, ktorí tiež pekne sriadení kráčali na Horu P. Marie, kde mali mať kázeň. Pekný bol pohľad, keď večer už po tme po skončenej pobožnosti kráčali z Hory do mesta v peknom poriadku všetci so sviecami v rukách.

Títo pútnici tu prišli toho roku počtom asi 1300 so 14. kňazmi, ktorí sem zase prišli konaf sv. missie a zvelebif túto slavnosť kázňami, ktoré tu kázali. Už v Novej Vsi na ceste k Levoči bola kázeň o svätokrádežnej sv. spovedi, ktorá je najväčším obrazom Boha a najhorším nešťastím našej duše; človek sa tu stáva najnevďačnejším Bohu vtedy, keď mu on najväčšie dobrodennie udeľiť chce. Keď mu nielen jeho viny odpúšťa, na ne zapomína, ale ho i čo priateľa k svojmu stolu povoláva. Staví sa tu hriešnik naoko, jako by sa chcel hriechu odrieknuť a s obrazným Bohom svojím smeriť, vskutku ale je hotový ohavnú zradu, ktorú Judáš spáchal, obnoviť a ju aj obnovuje. Pripojí sa k prijímajúcim nábožným dušiam a čo chvíľa nevinný beránok je zradený, leží na hriešnom jazyku jeho. Kazateľom tejto kázne bol dp. Andrej Hlinka, redaktor „Ludových Novín“ a farár v Sliaci, ten známy ludomil.

V ten deň večer o 7. hodine bola kázeň na vrchu Matky Božej o dokonalej a hodnej sv. spovedi, ktorá je zpomedzi tých rozličných prostriedkov, ktorými Spasiteľ Cirkev svoju obohatil, ten najdrahší a najspasiteľnejší, lebo nás z otrokov diabla dietkami Božími činí. Chceme-li pred milostný obličaj Matky Božej predstúpiť, aby ona prosby naše vyslyšala, máme v dobrej spovedi odvrhnúť od seba všetko, čo sa jej svätým očiam na nás nelúbi. Kazateľom tejto kázne bol dp. Ján Pataky, farár z Rychvaldu. Na druhý deň dňa 1. júla ráno o šiestej hodine bola kázeň vo farskom kostole o svätom prijímaní, ktoré je duši našej najdrahším pokladom a pokrmom, bez ktorého ona živá byť nemôže. Jak šťastní sme my katolíci, že máme veľkú túto sviatosť. Jak veľká bola láska P. Ježiša k nám, nebolo mu na tom dosť, že za nás umrel, chcel v tejto sviatosťi nielen s nami prebývať, ale sa nám aj za pokrm

podávať. Jak šťastné sú tie duše, ktoré mu jeho lásku splácajú, keď ho často a nábožne prijímajú. Kazateľom tejto kázne bol dp. Edvard Hattala, farár kvačiansky z Liptova. O 10. hodine boli 2 kázne, jedna vo farskom kostole, druhá na Marianskej Hore; v mestskom kostole kázal dp. Ondrej Marhevka, farár horno-slavkovský o tom, že s bážňou a strachom máme hľadať dušné spasenie. Na tom svete žijeme len preto, aby sme boli spasení. Celý náš život je cesta k nebu, táto cesta ale je veľmi úzka, obtížna a nerovná, že ju niektorí i počas celého života svojho nenašajú, a keď ju najdú, ľahko s nej poblúdia, alebo keď po nej i dlhší čas kráčali, ponevác sa im zdá byť obtížna, ju dobrovoľne zanechajú. Potrebno je nám bedliť a ustavične sa modliť.

(Dokončenie nasleduje.)

Výkaz

pre bobroveckých pohorcov k farskému úradu
bobroveckému doposlaných milodarov.

(Dokončenie.)

Šatstvo poslali: Dp. Peter Hanula, farár v Bruttovcovi po dva razy. Dp. Pavel Ernyei v Modre, Viktor Žufka v Zólyom Miklósfalve, N. N. v Námestove, Justína Mišík v Slovenskom Pravne, Štefan Dégen, Fraňo Fekete z Tapolce, Fraňo Martinovský z Borovnice na Morave, Rudolf Viest z Hrachova, Štefanová Gregorovič z Prešporoka, Drahotina Hodžová z Gradačacu v Bosne po dva razy. Leopold Záborszky z Machalfalu.

Veľký Bobrovec, 28. mája 1899.

Jozef Krasnec,
farár veľko-bobrovecký.

Kto čítaš, rozumej!

(Matúš kap. 24.)

V Písme svätom starého zákona v knihe Daniela proroka v kap. 4. čítame: „Nabuchodonozor kráľ babylonský zpreneveril sa Pánu Bohu, nechcejúc uznať, že panuje Najvyšší nad kráľovstvom ľudským a že komukoľvek bude chceť, dáva ho.“ Za trest stal sa Nabuchodonozor šíaleným, zbláznil sa a „zvieratom učiněný je a z ľudí vyvržený je, a seno jako vól jedol, a rosou nebeskou telo jeho zmačané bolo, a vlasy jeho v peria orličie vzrástly a nechty jeho jako v ácie pazúry byly. I prišli k nemu dvoraninovia, ministri jeho rieknuť: Pane a kráľu náš! on ale volal: Ja nie som ani pán, ani kráľ váš, ja som zver a lesné zvery sú bratia moji. I zutekal medzi lesnú zver a zcela po zvieratsky si počínal. Konečne však uplynul čas — 7 rokov — jeho poníženia, navrátil sa mu rozum zase a prišiel zpiatky ku okrase a cti kráľovstva svojho.“ Tak

nám to vypravuje kniha Daniela proroka v štvrtej kapitole.

Jako Nabuchodonozor, tak i žido-zednári a ich vlastní bratia socialisti, kommunisti, anarchisti a všetci liberálni tatári zpreneverili sa Pánu Bohu, ba oni sú v tejto veci o mnoho horší, nežli Nabuchodonozor, lebo tento aspoň veril v Pána Boha; ale žido-zednári a ich horemenovaní bratia, háved, perepúť, sberba to satanášova v Pána Boha neveria, oni sú v opravdivom slova smysle: nezna-bohovia, nevercovia. Všetkej tejto kliatbou Božou ztíženej hávede, sberby satanášovej uhelným, základným kameňom je: „niet Boha.“ Všetka táto zlorečená háved, sberba satanášova verejne hlása: „že len blázni snivajú ešte o Bohu a nesmrteľnosti.“ V prisaha, ktorú skladajú pohlavári zednárski, sú i tieto slová: „Zapieram Boha a nesmrteľnosť duše.“ (Vid Rivista antim. p. 311.) — Nabuchodonozor za trest stal sa bláznom, „zvieratom učiněný je“. I žido-zednári a ich bratia socialisti a anarchisti, kommunisti, nihilisti, liberálni tatári sú zúrivi, zbesilí blázni, „zverami učiněni sú“. Za zver, za hovädá sami sa vyhlasujú, tvrdiac: že človek nemá nesmrteľnú dušu, ale len takú paru, ako hovädo, a po smrti je u človeka tak koniec všetkému, ako u hoväda.“ Keď dvoraninovia a ministri riekli Nabuchodonozorovi: „Pane a kráľu náš“, odpovedal im: „Ja nie som ani pán, ani kráľ váš.“ Tak i žido-zednári a ich bratia, háved, sberba satanášova. Môže ku nim trebárs i sám anjel z neba pristúpiť a im rieknuť: „Vy ste na obraz Boží stvorení, máte dušu nesmrteľnú, vy ste ľudia a nie hovädá!“ oni predsa ako onen rozumu pozbavený Nabuchodonozor rieknu: „Nie, my nie sme na obraz Boží stvorení, lebo Boha ani niet, my nemáme dušu nesmrteľnú, my máme len paru, keď zomreme, vynde z nás para a je všetkému koniec jako u hoväda, slovom my nie sme ľudia, ale hovädá. My pochádzame z opice. Zvery, hovädá sú naši bratia a sestry.“ — Nabuchodonozor bežal, ušiel medzi lesnú zver. Tak to bolo dobre. Tam v lese nikoho neuvádzal do nebezpečenstva. Tam patrila, tam prislúchal a tam i bydlel s divokou zverou. Keď však žido-zednári, liberálni tatári, socialisti, kommunisti, nihilisti, anarchisti a všetci nezna-bohovia, nevercovia so zvermi, s hovädami sa bratričkujú, sami zvermi, hovädami sa byť vyznávajú, a predsa do hôr, do lesov medzi divokú zver, medzi hovädá, medzi svojich to bratov a sestry ísť nechcú, ale medzi nami ľuďmi zostávajú; tedy žiada to bezpečnosť všetkých ich prítomnosťou ohrozených, aby všetky tieto dvojnohé zvery, hovädá ta do hôr, do lesov zahnané byly a tam tak dlho zostaly — bárs i vyše sedem rokov — dokiaľ by ich tá ich ži-

dovsko-zednárska liberálno-tatárska šialenosť, bláznivosť, zbesilosť nepominula, dokiaľ by ku vedomiu svojej ľudskej hodnosti a vznešeného povolania ľudského, ku okrase a cti ľudskosti neprišli. Alebo, jestli by ich už ta do hôr, do lesov zahnať nebolo možno, mali by byť bedlive ako nebezpečné zúrivé zvery, hovädá strážení, alebo niekam do blázincov pozatváraní, aby tak ľudskej spoločnosti neškodnými učinení boli. Možno, že by tam medzi divokými zvermi, alebo v blázinci zatvorení prišli ku vedomiu svojej ľudskej hodnosti a zvolali by ako Nabuchodonozor: „A preto teraz ja Nabuchodonozor — my žido-zednári, socialisti, kommunisti, nihilisti, anarchisti, liberálni tatári — chválime, velebíme a oslavujeme kráľa nebeského, lebo všetky skutky jeho pravdivé a cesty spravdivé sú a môže ponižiť tých, ktorí chodia v pýche.“ Daniel 4, 34. Ba dokiaľ tieto zbesilé židovsko-zedárske liberálno-tatárske šelmy, hovädá vo spoločnosti ľudskej medzi národami, medzi ľuďmi sa udržiavať a slobodne potulovať budú, do toho času nebude, ani nemôže byť dobre na svete. Len potom, keď oni akýmkoľvek spôsobom zo sveta vykynození budú, len potom bude pokoj, len potom môže byť dobre na svete, ale prv nie. Než ale bude to pozde. Ľudskej prirodzenosti je to už ani nemožno, aby ľudská spoločnosť od týchto židovsko-zednárskech liberálno-tatárskych šelmov oslobodená bola, lebo sú už po celom svete, a niet na svete tej ríše, tej krajiny, v ktorej by neboli a hroznú zkazu, záhubu nerobili, nepustošili. Ciele žido-zednárstva a jeho kompagnov socialistov, kommunistov, nihilistov, anarchistov, liberálnych tatárov, nevercov, nezabohov — týchto fafúchov, pangartov satanášových — ciele ich sú: rozvrátiť spoločnosť kresťanskú, boj proti oltáru a trónu, zničiť každé pozitívne náboženstvo, najsamprv ale náboženstvo katolícke, návrat ku prírode, to jest rozputanie vášni, opravdu návrat ku surovej prírode. Toto je posledný cieľ tejto zlorečenej, prekľatej, kliatbou Božou ztíženej hávede, sberby satanášovej. To dokazujú ich vlastné spisy. Uvediem tu niektoré dáta z orgánu zednárskeho „Rivista della Masoneria Italiana.“ Od roku 1881—1893 tak ako ich uvádza Hammerstein s výslovným svolením zednárskeho pápeža, námestníka satanášovho židáka Adriano Lemmi: „Cesty svobodného zednárstva v Itálii k cieľu vedúce sú: neustály boj proti klerikalizmu“, t. j. proti katolicizmu. (1881. str. 73.) Zničenie pápežstva a všetkého zjavného náboženstva, úplné a radikálne odkresťanenie štátu, rodiny, školy a všetkého verejného života a tým zničenie principu autority. (1886. str. 378.) „Kňazstvo je najväčšou prekážkou postupu zednárstva. (1891.

str. 132.) Pápežstvo, táto hydra (1889. str. 27.) a tento had na prsiach (1889. str. 137.), tento jedom napustený nôž v srdci Italie (1886. str. 366.), tento dedičný nepriateľ (1889. str. 138.) musí byť zničený (1891. str. 134.).“

„Pápežstvo — volá Lemmi víťazoslávne — bojí sa nás. Ono počítuje civilisáciu, ktorá mu na päty šliape, ktorá ho sovra a zahrdúsi. (1892. str. 231.) Katolíctvo je pre zednárstvo najhoršou zo všetkých tyrannií. (1890. str. 281.) Také iné zjavené náboženstvá menuje poverou a jedom pre národy. (1890. str. 139.) Kľúč našej všetkej práce spočíva vo vychovaní. K tejto najvznešenejšej práci nech obrátia všetci zednári sveta svoj zreteľ. (1892. str. 241, 222.) Sú-li manželky a dietky sprosté všetkých pút povery, je naša práca vykonaná. (1886. str. 277.) Nech sa prevedie odkresťanenie vo vychovávaní (1886. str. 383.), každé vychovávanie nejakému katechizmu nech sa vo školách zapovie, zakáže.“ (1892. str. 231.)

„Aby toto všetko mohlo zednárstvo dosiahnuť, musí sa zmocniť verejného mienenia a verejnej moci. Je nutné, aby mužovia, ktorí v čele vlády v štátoch sú, buď bratmi našimi — t. j. zednármí — sa stali, alebo aby moci pozbavení boli. (1886. str. 234, 288.) Aby sme dosiahli naše účely, jest zapotreby všetkých faktorov štátnych. Je na nás, si ich zabezpečiť. Zednárstvo preto obracia svoj zreteľ k tomu, aby verejné mienenie tvorilo a ovládalo; ono smeruje k tomu, aby svojich ľudí do verejných úradov dostalo, aby im miesta zaopatril v zákonodarných sboroch a v najvyšších dôstojnosťach vládlo: „Zednárstvo a demokracia — riekol zednár Panizza — je to isté, alebo viac, — pripojil. Zednárstvo musí za pána demokracie pokladané byť, jemu je nad demokraciou bedľí a ňou bitvy civilisačné a pokrokové prevádzať. (Lemmi v Benátkach 1892. str. 121., 231., 216.)

Za hlavný predmet svojich bojov pokladá zednárstvo jezuitov. (1889. str. 29.) „Mors tua, vita mea“, t. j. smrť tvoja je životom mojim, praví o jezuitoch. (1888. str. 248.) Aby táto protivná a zlá sekta zase ku úplnej absolútnej bezmoci srazená bola, k tomu vyzýva kongress zednársky v Milane. Proti jezuitom má byť užito všetkých možných prostriedkov. (1883. str. 300.) Lemmi prijíma všetko, čo v cestu zednárstvu sa stavia. (Pokrač. nasleduje.)

BESEDNICA

Nevolaný hosť.

Strýco Maco sa vystrojil
 Raz na hody trošku,
 Bo doma už všetko strovi!,
 Aj mäso aj kožku.
 Čo si počať, keď není čo
 Medzi zuby lapať?
 Ale najde sa všeličo,
 Kto vie dobre hľadať.
 Tak aj on zavoňal kdesi
 V zahrade med: ondy
 To byly by, pomyslel si,
 Pre mňa panské hody.
 V tej dobrej nádeji si hned
 Zaumieni pevne:
 Dokiaľ všetok nepojie med,
 Dotiaľ sa preč nehne.
 Lebo jemu treba veru
 Dobrej papy hodne:
 On vždy žiada veľkú mieru,
 Či v noci, či vo dne.
 Však preto aj na ňom vídat,
 Že sa ledvá vláči:
 Nie bárstedy spešne hýbať
 Sa taký pán ráči.
 Aj hned skočí do zahrady,
 Ktož' ho v noci shliadne?
 A kde stoja pekné rady
 Včiel, ta sa on kradne.
 Otvori úl, tak jako vie,
 A dá sa hned doňho:
 Keby ho len, tak si povie,
 Bolo hodne mnoho!
 Tu sa veľely vysypaly
 Naňho celým rojom,
 A prehrozne ho štípaly
 V rozhorčení svojom. —
 — Million hárkov papiera!
 Čo sa so mnou deje?
 Ach, trnem v mukách nadmieru,
 Hrozných: jaj, jaj, zle je!
 Uši, huba, nos a oči
 Trpia nešeredne:
 Tuším hned do pekla skočí,
 Sú to hody pekné!
 Ale včul dal nohám vedieť,
 Nepodobno k viere:
 Jak bys tátoša zrel letieť,
 Hned bol v svojej diere.

*

— Strýco Maco to nežiadať,
 Čo pre teba není:
 Také veci si len žiadaj,
 K jakým si stvorený.

K.

Deti a rodičia.

Ktoré dieťa miluje svojich rodičov, a svoju lásku
 čin aj skutkom preukazuje, to dieťa môže očakávať
 hojné božské požehnanie už tu na zemi.

Áno zvláštnu ochranu Božiu zkusujú tie deti,
 ktoré verne a svedomite plnia štvrtý príkaz Boží.

Z bezpočetných príkladov slyš, drahý čitateľu,
 aspoň jeden.

Kráľovna Maria Terezia navštívila jednú vojens-
 skú akademiú vo Viedni, v ktorej sa väčším dielom
 chudobné deti nachádzaly. Deti chudobných vojenských
 dôstojníkov sa tu vychovávaly pre vojenský stav.

Ktoré dieťa sa tu chová najlepšie, pýtala sa pred-
 staveného akademie?

Veličenstvo — znela jeho odpoveď — všetci sú
 poriadni, všetci sú hodní vašej ochrany a milosti.
 Tento malý Bukassovič ale predsa najlepšie vyniká
 medzi všetkými.

Aj ostatní učitelia veľmi chválili toho mladého
 Bukassoviča.

Kráľovna mu odovzdala 12 dukátov v sprievode
 nasledovných slov.

Tu máš, malý vojačík, tento dar, a zabav sa,
 jako najlepšie môžeš.

K slzám radosti dojatý mladík padol k nohám
 kráľovnej, ktorá ho ale zdvihla a podala mu ruku,
 ktorú on bozkal.

O týždeň zas prišla kráľovna, a nechala si pred-
 viesť malého Bukassoviča, aby sa dozvedela od neho,
 jakú radosť si pripravil tým peňažným darom.

Malý Bukassovič od strachu začal plakať.

No čos urobil s peniazmi, čis ich prehral, alebo
 na dačo iného obrátil — sa ho znovu pýtala pomaly,
 ale trocha tmavou tvárou.

Mladík len horko-ťažko vládval vytlačiť z hrdla
 tieto slová:

Peniaze som všetky otcovi poslal.

A kto je to ten tvoj otec?

Veličenstvo, on bol poručikom. Lenže opustil
 svoju službu, teraz ale veľmi biedne žije v Dalmácii.
 Ja som myslel, že ten veľký dar z vašej vysokej ruky
 štedrej obsiahnutý na hodnejší cieľ bych nemohol obrá-
 tiť, ako keď ulavím núdzu svojho otca. Lebo toto je
 moja najväčšia radosť, a peniaze mi však tak holy
 dané, abych si radosť spravil.

No tys herský mladík — odvetila kráľovna cel-
 kom dojatá.

Černidlo a papier prosím — pokračovala v reči —
 ty ale sadni si a piš: (Mladík s trasúceou rukou chytil
 pero a písal, čo kráľovna hovorila):

Najdrahší otče môj! Ten list, ktorý ti píšem, do pera mi hovorí kráľovna Maria Terezia. Moja usilovnosť, moje chovanie, moja láska a povďačnosť k tebe tak sa jej dobre páčili, že jej veličenstvo od tejto doby tebe čo môjmu otcovi 500 zl. ročitej pensie bude dávať. Ja ale zas dostanem do daru 21 dukátov.

Kto by vedel opísať náramnú radosť dobrého Bukassoviča.

Neisto a nepekne písal ten list spočiatku od strachu, ku koncu od veľkej radosti, a papier celkom mokrý bol od slzi radosti.

Takým spôsobom neraz bola odmenená jeho povďačnosť a láska k otcovi.

Lenže ešte väčšia odmena čakala naňho v budúcnosti.

Keď vychodil akademiui k vojsku sa dostal. Postupoval s roka na rok.

Dosiahol jednu z tých najvyšších vojenských hodností.

Deti milujte rodičov, vtedy aj Boh bude vás milovať.

Rudolf Viktor Janda.

Pastiersky list. Nedávno vydal pastiersky list rezensburgský biskup, z ktorého niekoľko riadkov uvádzame:

Nemôžem zamlčať tú smutnú udalosť, že v dakoľkých rodinách, ktoré sa katolíckymi nazývajú, v hostincoch a obchodoch, ktorými katolíci vládnu, v miestnostiach katolíckych ústavov, všelijaké časopisy sa nachádzajú, ktoré sú ale ďaleko od katolíckeho ducha. Zlé spisy sa kupujú, o dobré ale málo ľudí stojí. Upozorňujeme teda duchovenstvo, kresťanských rodičov a predstavených, aby netrpeli u svojich poddaných a príbuzných takéto spisy. Dnes naozaj na papieri bojuje peklo s nebom. Kto je dobrý katolík, ten to i skutkom dokázať bude sa usilovať. Zlé tlač treba vypratať z domov, a treba len katolícku, ducha Kristovho podporujúcu tlač držať, pestovať, mravne i hmotne podporovať.

Ejhľa slová apoštolského biskupa.

† **Biskup Ján Nogáll**, ktorý bol velprepoštom vo Veľkom Varadine zomrel po dlhej chorobe 19. júla 79. roku veku svojho. Veľký dôchodok mal, a všetek sa ušiel chudobe. Keď pežazí nemal, šaty rozdával. V maďarskej reči utešeno napísal a preložil viac mravnónáboženských kníh. Sám kardinálbiskup Schlauch zaplakal, keď počul o jeho smrti. Plakať bude ale ešte dlhé časy chudobná trieda, ktorú podporoval tak, ako len mohol.

† **Konstantín Schuster**, biskup vacovský, dňa 23. júla po dlhej chorobe zomrel. Narodil sa 31. júla roku 1817. v Skalici (nitr. st.), za kňaza bol vysvätený roku 1840, roku 1857 bol kaplánom v Baji, r. 1865 zostal kaločským kapitulníkom, roku 1870 direktorom biskupských statkov, roku 1877 stal sa košickým a r. 1886 vacovským biskupom.

Tanečná zábava na dobročinný cieľ sa bude vydržiavať 30. júla r. 1899 na Čaci vo veľkej sieni v hostinci Politzera. Vstupné pre jednu osobu 1 zl., pre

celú rodinu 1 zl. 50 kr. — Čistý výnos sa obráti na ozdobenie čačianskeho chrámu. Nadplatky prijíma a v novinách kvituje sporiadateľstvo.

† **Gróf Anton Forgách** zomrel 22. júla v nitrianskej obci Nagy-Appony.

Dr. a gróf Albert Apponyi v jaseňi bude skladaf počet so svojho snemového safárenia, o čom už aj uvedomil svojich voličov v Jászberénye, ktorí ho čím slávnejšie privítajú.

Dviha sa počet voličov. V krassószörénskej stolici pri popise voličov toho roku sa ich skoro o 5 tisíc viac dostalo do menoslova, nežli vlani.

Srbský ministerpredseda Đordevič zaľakoval, lebo vraj on nemôže brať na seba zodpovednosť za tie veci, ktoré Milan za jeho chrbátom robí chytajúc a prenasledujúc radikálov. Jestli Milan i ďalej by chcel pokračovať vo svojej surovej práci, veľmi ľahko by sa zamiešalo do tej hry Rakúsko-Uhorsko a Rusko, v ktorom páde i terajší srbský trón ľahko by sa mohol prekotiť.

112ročná žena. V Sampolo, pri Ajaccio na ostrove Korsike zomrela tieto dni jedna matrona menom Katarina Cassanova, ktorá sa ešte r. 1787. narodila a tak dožila zriedkave vysoký vek: 112 rokov. Starenka až do posledného okamihu života svojho bola telesne i duševne zdravá a minulú zimu ešte sama chodila do hory na ráždie.

Predatá synagoga. V Rovnom pri Bytči sa v tieto dni zriedkavý pád stal. Naši israelití obyvatelia mali jednu malú drevenú stavbu, v ktorej sa už vyše sto rokov modlievali, za synagogu, ktorá bola totižto majetkom bohatého žida Ignáca Leinderfera. Predal bohatý žid synagogu poštarke, čo tým viacej mrzí židov, keď je vôbec známo, že bude v budúcnosti pošťarský kôň v synagoge prebývať. Je to dobrý príklad, že za peniaze žid trebárs bohatý aj kostol predá.

Hodiny jozefovského chrámu. Hlavné mesto uzavrelo smluvu s jedným hodinárom, aby stále držal v poriadku hodiny jozefovského chrámu, aby ich čistil a keď sa pokazia — napravil, za čo mu mesto ročných 150 zlatých bude platiť. Hodinár sa ale nestaral o hodiny, ale účel na vyjednaných 150 zlatých nikdy nepremeškal zadať cieľom vyplatenia. Predstavený VIII. okresu, Alexander Hamvai však tento raz nevyplatil hodinárovi groše, lebo hodiny cez celý rok zle išly a ešte horšie ukazovali. Predstavený odporúčal magistrátu, aby neplatil hodinárovi, ktorý ani len to nevykonal, že by bol aspoň vtedy opravil hodiny, keď zadal svoj účet.

Dieťa v truhle. Manželka Náca Wohlsteina a jej dcéry hrozne trýznily 6-ročného nezákonného chlapca Julianny Wohlstein, ktorého na silu chcely na druhý svet poslať. Od polície vyslaný lekár celkom schudnutého našiel toho chlapčeka v jednej drevenej truhle. Tie nemilosrdné osoby sú už chytené.

Čínske prislovie. Chráň sa za živa sudcov, pri smrti pekla. — Keď sa aj len jedna jediná žaloba dostane do ucha sudcu, ani deväť byvolov ju nevytiahne ztadiaľ. — Vyhráš-li jednu kočku, prehráš jednu kravu. — Má-li jeden muž pravotu, desať rodín príde navniroč. Atd. Veru čudné pomery musia tam panovať, že sa súd takýmj výrazmi počtuje.

Cudné vyznačenie. Všeobecne obľúbený a ctený organista-učiteľ markušovský Jozef Krajniak je už 55 rokov v tomto úrade. Teraz sa utiahol na odpočinok, a pán minister Wlassics poslal mu písobne svoje vďaky a uznanie. Tedy ani len strieborného krížika mu nedoprajú páni liberáli? Tým pravdivejšiu a hojnejšiu odmenu mu prajeme v nebi, pre ktoré tak svedomite pracoval.

Spíšské mesto Kežmark minulého roku 118.755 zl. 1 a pol krajiara príjmu a 117.856 zl. 66 kr. výdavku malo.

Kto zastupuje Uhorsko v cudzozemsku? Medzinárodný prirodosjazz v Ulrechte sa bude vydržiavať od 4—18. augusta. Uhorsko tam bude zastúpené Vilemom Goldzieher a Emilom Grosom, ktorí — dľa mena súdiac — sotva sú pokrstení.

Hladom zmorený jednatel. Jednatel Jozef Fuchs v Budapešti v Dessewffy ulici zamrel a na zem klesol. V nemocnici sv. Rócha k sebe prišiel a rozprával, že už viac mesiacov nič nezarobil, viac dní nič nejedol, od hladu mu prišlo tak zle.

Krvavá zábava. V Rákospalote pri Novej Pešti veľa osôb sa dobre veselo zabávalo v nedejný čas pri hudbe. Dobrá vôľa prítomných s minuty na minutu sa dvihala. Asi o 10. hodine pri jednom stole sediaci hostia sa nemohli dorozumeť. Flaše a poháre začaly lietajúť báz kriedel, hrozná patália aby dokonálou bola, ešte i stoličky mali robotu. Aj ostatní prítomní dostali chuť k bitke. I nože už bolo vidieť. Ročník Samuel Varga na srdci ranený mŕtvý klesol na zem. Čo keď videli hostia, naraz zmizli tak, že o chvilu už nebolo nikoho v sieni. Zábava, ktorá od 9—10 hodiny dlhšie trvá, je čertová žatva. Dobré by bolo, keby toto nezabudla naša mládež.

Samovražda od strachu. Zo Šoprona píšu, že manželka Jozefa Felkla, rod. Matilda Klausera zastrelila sa, lebo sa bála, že ju odnesú do nemocnice.

Spravedlivosť frajmaurerov. Dáta sú najlepším dôkazom. V Paríži protestantské semeníšte dostáva ročite 14 tisíc frankov podpory od štátu; takéže semeníšte v meste Montau 12 tisíc 500 frankov dostáva. Židovské semeníšte dostáva 12 tisíc frankov podpory. Katolícke ústavy ale ani haliera nedostávajú, bárs vo Francúzsku štát shabal majetky katolíckej cirkve, a bárs obyvateľstvo Francúzska je skoro čisto katolícke. — U nás ale tiež len nekatolícki duchovní majú kongruu.

Huby. Z hubov človek len málo má jesť, nasýtiť sa nesmie s nimi, lebo pokazia žalúdok, krče zapríčinia v žalúdku, ba i k vracaniu a či dáveniu silia. S hubami veľmi pozorne treba zachádzať. Keď priveľa masti na hubách, vtedy sú huby tým najťažším a najnezdoravším jiedlom. Nemiešajme a nevarme spolu rozličné huby. Rovnaké huby sa majú dať do teplej vody, dobre sa majú umyť a očistiť, pričom bláznivé huby sa čiernou farbou delia od dobrých. Tvrde časte treba odhodiť. Potom do horúcej slanej vody treba huby dať. Môžeme dať do tej vody striebornú ližicu, ktorá neočernie-li, huby sú dobré. Huby len čerstvé treba jesť; sušené huby viackrát treba umyť. Keď človek pojedol bláznivé huby, hneď musí pomoc hľadať, zakaiaľ nenie od nich krv pokazená. Neisté huby nikdy nejedzme.

Vzorný socialdemokrat. V torontálskom Vásárhelye četníci u socialistu Michala Rótha našli stroje, ktorými sa robia zlatovky a koruny. Tento vták nepokrstený je už chytený i s dakolkými súdruhami.

Liberálny podnotár. Felső-eörsky notársky úrad zastával podnotár Koloman Jankó, ktorý veľký výhľad mal na to, že tú stanicu aj obsiahne. Naraz ale prídu ta na oslovenie fiškusa četníci, chytia pána podnotára a vlečú ho do Niregyházy. V r. 1894. kurentovaný bol on čo fiškál pre zpreneverenie peňazí. On ale do Ameriky ušiel a po uplynutí času zaletilosti navrátil sa do Uhorska. Jeho záležitosť ale tuším predsa sa nezastarala, lebo král. pravotár sa odvoláva na rok 1894.

Liberálna smrť V Budapešti 51-ročný kupec Náco Rosenthal, ktorý sotva bol kedy krstený, vyšiel na štvrté poschodie, zkadiaľ doluskočil a sa celkom dolámal tak, že hneď zomrel. V zanechanom liste píše, že farcha biedy mu už priťažká bola. Boháčov napomína, aby sa lepšie starali o chudobu.

Púť do Lourdu.

Pohnutie : 21. aug. 1899.

Smer cesty :

Budapešť — Kaniža — Marburg — Pragerhof — Villach — Francensfeste — Ala-Verona — Milano — Genua — Marseille — Toulonse — Lourdes — a tou istou cestou nazpät.

Ceny : I. triedy 220 zl.) Uplné
II. triedy 170 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 100 zl.) 8 dní.
III. triedy 88 zl. bez bytu a zaopatrenia.

Termín hlásenia sa :

Pri ľavnej cene : 15. júna 1899.

Pri riadnej cene : 15. júla 1899.

Obširnejšie vysvetlenie podá a programmy posielá

Dr. Fraňo Robitsek,

farár vo Velkom Maroši hontianska stolica.

Púť do Maria-Zell

I. cez Maria-Taferl. 2. cez Vrch Sv. Trojice (Sonntagsberg), a nazpät cez Vrch Sv. Josephs a Sv. Anna-Berg.

Pohne sa

dňa 21. augusta (sv. Štefan) z fary Szt. Anna plébánia Budapest II. ker. Bombatér.

Púť riadi a cestu pokazuje

Gedeon Dömötör,

farár

Budapest, II. ker., Bombatér.

Cena; Na prvom mieste 11 zl. 80 kr., na druhom 9 zl. 4é kr., na tretom 7 zl. 60 kr. Ktorí cestu na železnici a na voze vykonajú, majú ešte osobitne 6 zl. platíť. Hospodu každý bude mať, ale aj každý sám si musí ju zúplatíť. Páni úradníci a učitelia na prvom mieste cestujú a platia len za druhé miesto. Karty pošle podpísaný pán farár, keď mu peniaze až do 5. augusta po pošte pošlú. Parolod od Budinpešti až po Prešporok pri všetkých štáciach zastáva, keď sa pútnici zavčasu na štácii meldujú.

Budapest, II. ker., Bombatér, 10. sz.

Gedeon Dömötör,

farár.

DOPISY.

PREŠOV, 26. júna.

Dôstojný Pán Redaktor!

Počas sv. missii v meste Prešove dňa 27. marca r. 1899 byly založené dva blahodarné spolky, a síce: spolok božského Srdeca Ježiša, do ktorého vstúpilo v meste a z okolia 379 údov, druhý ale: spolok svätej triezlivosti, do ktorého vstúpilo 281, v kláštore velebných otcov sv. Františka.

Vieme ale dobre, že do štepnice keď stromky posadíme, musíme ich opatrovať a polievať, a len tak ovocie úfať máme právo. Skrže dôstojných pátrov missionárov tieto dve zahrady mi byly odporúčané, aby som starosť mal o ne a odplatu u Otea večnej lásky očakával. Pri prácach tedy iných duchovných aj túto úlohu som prijal na seba a ju opatrujem, aby sa osilnilo toto dielo; sv. Pavel hovorí: „Napomínaj, pros a karhaj vo všetkej tpežlivosti.“ Týmto nástrojom tedy opatrujem tých, ktorí prijali sladké bremeno Pána a sa oddali službe Jeho. Práca táto márna nebola, ktorú som každú nedelu vynaložil o 5. hodine po litaniach, lebo vidim veľký pokrok, že sa prihlásili z mesta do spolku božského Srdeca Ježiša 1428, a do spolku triezlivosti 725, ktorých povinnosťou je: mierny život viesť, zlorečenia a kliatby sa chrániť, miesta korhelské zanechať a škaredých spoločníkov sa chrániť. Toto je kresťanský socializmus, aby sme Bohu milý ľud jeho služby posvätili a od pijavíc ho oslobodili a chránili. Židia ustrnuli nad týmto pokrokom, hovoriac, že keď ľud kresťanský bude vzdelaný a vycvičený v mravných vedomostiach, a jestli sa kňazstvo horlivo zaujme za túto veľavýznamnú úlohu, že ľud sa úplne odriekne od korheltva, jako to dnes vidíme, že už vzdelanejšie sedliactvo si spraví troška čaju s rumom a od nemierneho pijanstva sa chráni. Hlavný rebach, z ktorého židia bohatli, úplne im časom odpadne, majetky, ktoré ľud utratil, životom nemiernym, skrže triezlivý život nazpät zase všetko môžu dostať ich potomci, ako to vidíme v stolici šarišskej, zemplinskej, že pracovitý a mierny ľud majetky pozemkové od židov nazpät kupuje za tie peniaze, ktoré v Amerike si vyrobia.

Do práce sa tedy veselo, slavné kňazstvo Uhorska! Majme pred očima slová Nikolu Tamasea, ktorý v „Iskriciach“ hovorí: „Vy kňazi! Vy máte kráľovstvo duší; niet na zemi moci nad vašu, bár vás v svete, ktorí diablu sluzia, žalárom trestať budú pre vašu svätú prácu, šlachetných etiteľov a milovníkov aj tam mať budete, ale pozorujte, aby ste ju neztratili skrže život lahostajný a netečný, pozorujte tedy, aby vám táto nezmlizla z veľkého kráľovstva duchovného, a aby ste neuhodili do prachu korunu svoju. Vy ste prostredníci medzi nebom a zemou, medzi dobrými a zlými, medzi

veľkými a malými. Milujte ľud váš, starajte sa oň, láska k ľudu nás obdari oným sladkým jazykom, ktorý k ľudu bude vedieť hovoriť, a ľud úprimne porozumie slovu vášmu. Hlas váš keď sa povznesie od oltára k nebesám, s kazateľne k srdcu on slušne aj srdcia ľudu pozdvihne a dá pravé šlachietvo, ktoré sjednocuje všetky oddiely kráľov a chudobných. Všetci sme bratstvo Kristovo. Milujme tedy ľud náš a chráňme ho pred hávedou ničomných ľudí.

Nech si páni liberáli namyslia, že kňazstvo nemá moce. Julian Apostata to isté robil s kňazstvom katolíckym, čo vy robíte. Toho čert vzal, aj vás vezme, lebo službu frajmaurersko-diabolskú jemu konáte tu na zemi tak ochotne.

Do práce sa tedy veselo, činme každý, čo môžeme. Jedni slovom, druhí perom, tretí dobrou radou, všetci ale skutkom a láskou v Kristu.

Ja som založil v Novom Meste, v Skalici kruhy katolícke, potravný spolok v Skalici. Bola to práca veľká, no ja som sa nezľakol. Ľud kresťanský poznal môj úmysel, a s radosťou prijal radu. Môj úmysel je: utvoril v ľude kresťanský socializmus na základe pravdy učenia Kristovho: „Milovať budeš Pána Boha svojho, a bližného ako seba samého.“ Programm tento každý šlachetný človek vždy radosťne prijal a ho aj prijme dnes. Boh nás opatruj a spoj v tábor jeden Ježiša proti nepriateľom Jeho.

P. D. M. Kessereő.

DLHÉPOLE, 29. júna.

Dôstojný Pán Doktor!

Nedávno prišiel sem — ako to my hovoríme, že — zo sveta, t. j. z hanzievky, abych po mojom trojročnom vandrování pri mojom ohnisku v kruhu familie svojej zas na čas odpočinúť si mohol, — prvý môj krok, rozumie sa, stal sa do chrámu Božieho, abych môjmu sviatosnému Spasiteľovi na oltári v schránke prítomnému moju prvú návštevu, moju úctu, poklonu a vďaky spolu preukázal, že som sa šťastlivo, zdravý domov navrátil a aj familiu moju zdravú našiel. Zbadal som, že veru aj náš chrám Boží býva celý deň otvorený, aby takto veriaci mali príležitosť dľa okolnosti v ktorúkoľvek hodinu Pána Ježiša skrytého v chlebe navštíviť, Jeho pozdraviť, potešiť a srdco svoje pred ním vyliať, sa mu aj požaľovať, a potreby Jemu predniesť.

Pri vkročení do chrámu padly mi oči moje na utešenú dlážku maľovanú a zvlášte na tak krásny zbarvistých škrydiel vyložený od hlavnej brány chrámu bežiaci pokrovec, — jako v nejakom salone veľkého pána — až k oltáru hlavnému, to veru dojalo moje srdce, — a či náš Spasiteľ nenie veľký, ba najväčší Pán? Či on nezaslúži, aby aj tá zem, po ktorej k nemu kráčame, bola ozdobená? Prečo-že v kvetnú nedelu prikrývali priatelia Ježiša s rúchom, s pokrovcami a s ratoesťami zelenými cestu, po ktorej Pán Ježiš do Jeruzalema kráčal? To bola hlboká úcta ľudu toho naproti

Pánovi; hľa, tu je ten istý P. Ježiš, a to vo dne v noci, zaslúži aj od nás takú úctu.

Že túto radosť P. Ježišovi a aj veriacim pripravil náš spoluobčan Jozko Rybárik, to som bol už aj v „Kresfane“ našom čítal. Tento náš rodák, občan a priateľ, ktorý ešte ako mládenec pre nepozornosť jedného človeka, v ktorého rukách flinta vystrelila, prišiel celkom o nohu a len pomocou barlí je v stave sa hýbať; svojou usilovnosťou, sporivosťou a prácou to tak ďaleko doviedol, že by sa včul zo svojho majetku ani za desať tisíc nedal vyhnáť. Čo on pri jednej nohe nagazdoval, toľko veru mnohí pri dvoch nohách premárnili. Tu mi veru hneď prišli na myseľ slová Spasiteľa, že lepšie je aj nášmu Jozkovi Rybárikovi s jednou nohou vojsť do kráľovstva nebeského, nežli s dvoma do ohňa večného. Že skrze takúto dlažbu bude z chrámu nášho prach, blato, vlhkosť vyhostená, to môžeme nášmu Jozkovi ďakovať, tak ako aj zato, že včul aj s väčším apetítom môžeme v takom vystrojenom dome Božom sa pomodliť, nech ho Boh živí!

Hľa, jako sa časy menia! Údovia spolku poklony prevelebnej Sviatosti Oltárnej neprejdú okolo kostola ani jeden bez toho, že by na pár okamihov do neho nevkróčil a P. Ježiša nepozdravil; predtým aj chrám náš Boží býval zatvorený jako opravdivý žalár Pána Ježiša, včul je prístup k nemu vždy a kedykoľvek, kolká to radosť pre Ježiša, pre sväté srdce Jeho!

Nuž my drotári máme ešte podnes tú peknú a chvalitebnú obyčaj, že keď sa vyberáme do sveta, ideme najprv na obetu omše svätej prosiť od Pána Ježiša sv. požehnanie, pristupujeme k sv. spovedi a sv. prijímaniu tela a krve Krista Pána, a tak očistení na duši, posilnení chlebom nebeským odobereme sa od našej famílie, chrámu Božieho, od obci a chotára vášho v mene Božom ideme preč do cudzozemska po vašom chlebičku. Ale máme aj tú dosť nepeknú obyčaj, že keď sa zo sveta domov navrátíme, že nám ani na myseľ nepadne prvú návštevu učiniť Pánu Ježišovi a Jemu ďakovať za milosti, dobrodenia, za zdravie a požehnanie, ktoré sme od neho bo'i prijali, to je veru nevďačnosť surová.

Ja sám z mojej 25-ročnej zkušnosti rozprávam. Predtým, keď som sa domov navrátil, som všetky krémy vidieku najsamprv navštívil, žena, deti a rodičia až na druhý, tretí deň sa od cudzích ľudí dozvedeli, že domov idem — tu jeden volá k mojej žene: Dora, veru tvoj muž leží vo svedernickom poli opitý ako snop. Tu zase druhý: už ti vezú muža ožrateho ako brava; tu zase tretí kričí na moje deti: hej, tatko váš vám nesie fažšiu hlavu, nežli vreco, ani ho len nohy nechcú udržať, a vreco ho sem a tam metá. Na druhý deň som sa hanbil za to; takéto prvé návštevy bývaly mi vždy škodlivé: jeden rok mi vytiahli peniaze z vrecku, druhý rok som zase ztratil, a stalo sa, že aj dvojročný zárobok na taký spôsob mi zahynul, už bolo potom po radosť, žena plakala, kamaráti z mokrej štvrti ma vy-

smievali, že som s dobrým zárobkom prišiel, a že som hodný koláč priniesol detiskom — od hnevu a od žiaľu a hanby som sa veru zase len opil, v noci na dome mojom všetky okná povytíkal, hrnce o zem potrépal, na krik a lomoz môj naplašená manželka, detiská, svokra, služby cez okno povyskakovali, putekaly, pec som rozvával, šaty ženine so sekerou porúbal, susedom som záchod drevený prevalil, keď som sa ináč vypomstif nemohol na chrbáte mojej Dory — samá škoda! potom som zase znovu hrnce kupoval, sklenárov sháňal, pec muroval, rozumie sa, že len zase na dlh, a posmechu som užil toľko, až ma zimnica vytriasla — žľová.

Včul ale okresanejší, škodou vlastnou nakarhaný, som premenil túto obyčaj. Včul už prvá moja návšteva patri, keď zo sveta pridem, Pánu Ježišovi, idem najprv Toho pozdraviť a privítať, a Jemu ďakovať, že som sa zdravý navrátil a šťastlivo i uzrel svoju famíliu — potom, keď som sa utešil s mojimi a uradoval, dám si doniesť domov dobrého, čistého pezinského, s ktorým naši hospodskí dobre vedia obslúžiť. Počastujeme sa v pokoji, v láske a vo svornosti, bez bitky občerstvime i ducha nášho radosťou, neobraziať ani P. Boha, ani ľudí, ani suseda, ani pohoršenie nedáme dieťkam, manželka je spokojná, že nemusí v noci ako techor von oknom utekať, hrncári neutržia už toľko u mňa, sklár sa už viac u susedov nedozvedá, že kedy pridem zo sveta, lebo vtedy mal zárobok obyčajne. Včul už ani žena moja viac neposiela na čierne omše do Súlova, abyeh vraj vo svete krky zlomil a volakde zdochol, že by sa kata zbavila. A až na tretí, štvrtý deň idem kamarátov a pribudných pozreť, s nimi sa o ich zkušnosťach pri dobrom a miernom pohárku u hospodského povyprávať, a veru ani tam neobražame žiadneho, v svätom pokoji sa rozídeme každý ku svojmu ohnisku.

Maľoval na bačovisku

Jurko Chorlavý.

Hospodárstvo.

Keď vňať privčas schnie, to je chyba. Príčinou toho sú drobné hubky a keď tie vňať nakazia, aj zemiaky prestanú rásť a nedozrejú. Keď tie hubky vyvinú ja pozdejšie, zemiaky hnijú. Ako to prekaziť? Už sme kedysi o tom písali, ale také veci treba častejšie opakovať, aby sme ich nezabudli. Keď zemiaky kvitnú, postriekajme ich takzvaným bordeauxským (čítaj bordóskym) roztokom, ktorý pripravíme si lacno sami, a síce takto: 100 litrov vody, 2 kilá modrého vitriolu a 1 kilo haseného vápna. To je všetko, a tým nielen že zachránime úrodu, ale aj znivočíme zárodok nemoce, ktorá sa tam v budúcom roku viac neobjaví. Na kropenie môžeme upotrebiť aj obyčajnú zahradnú krlu; tú tekutinu ale môžeme si pripraviť do suda a

Ľak vyviezť na pole. Komu sa nelení, tomu sa zelení.

Akou vodou napájať kravy? Aj to je taká známa vec a preda sa ju mnohí zanedbávajú. Dokázané je, že keď kravy napájame vodou vystátou a nie veľmi studenou, dajú nám i viac mlieka i lepšieho; pritom aj kravy lepšie žerú a poprávajú sa. Vystrihajme sa teda napájať kravy vodou rovno zo studne.

Pivnice treba v lete vetriť, ale nie kedykoľvek. Cieľ vetrenia je, aby sme si pivnicu udržali chladnú a suchú, preto musíme ju vetriť vtedy, keď je von povetria chladné, lebo s teplým povetrim ide vlhkosť. Preto odporúča sa prevetriť pivnicu len asi dve hodiny po západe slnca, alebo aj neskôršie; ale ráno pred východom slnca treba obločky pozatvárať. Vlhkosť v pivnici kazí tam uložené veci.

Mydlová voda je znamenitým hnojivom na ovocné stromy. Keď teda doma perieme, nevyliavajme vodu von na dvor alebo na ulicu, ale upotrebme ju na polievanie ovocných stromov; menovite mladé stromky aj rýchlo rastú od toho, aj sú zdravé.

Ktorý chlieb lepšie troví? Početnými zkúškami dokázané je, že pšeničný chlieb troví omnoho lepšie a rýchlejšie, nežli ražový; preto aj pre slabé žalúdky odporúča sa pšeničný chlieb, alebo aspoň do žitnej múky pridať dačo čo len zadnej pšeničnej.

Áký osov donášajú ovocné stromy. V susednej dedine vzal istý obuvník do prenájmu chalupu a pri nej zahradku. V tej zahradke boly aj ovocné stromy, medzi nimi jedna jablň, ktorá sama mala toľko ovocia, že zaplatila celú arendu. A ten obuvník nemal pri tom inej práce, ako že strom na jar trochu očistil, od spodku omazal vápennou vodou, aby naň hmyz neliezol, a polial ho každoročne rozriedenou hnojnicou. Rodíci, sadte ovocné stromy!

ODKAZY REDAKCIE.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „KREŠŤAN“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Rukopisy nedávame nazpät' a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

H. R. Viete dakedy sa človekovi aj neočakávaná odpoveď ujde. Jedného počestného som sa jednú pýtal, čo stála jeho utešená zlatá retiazka, na čo mi on

odpovedal, že poldruha roka. — **Josef Kiesel.** Amerika. Časopis riadne sa posiela. — **Josef Spolkár.** Ten obratný chasník by bol prijatý predbežne len na 1 mesiac (na próbu). Za štyri roky by sa vyučil kapitálne. Ale okrem bytu o všetko by sa otec musel starať, tedy i o chovu. — **Josef Kufaláncoš.** To by nevystalo z nás. — **J. L.** Veru korhel je taký, jako krátkozraký človek: sklo má pred sebou. V tom máte pravdu, že zlý jazyk už viac ľudí pobil, nežli všetci katovia. Na tretiu otázku vám odpovedáme, že i my sme za všeobecné volebné právo; lebo kto je dobrý za vojaka, prečo by nemal byť dobrý za voliča. — **Jozef Hl. v Kr.** Tie diela sa posielajú s doberkou, alebo vopred treba poslať peniaze. — **N. Lupča. K. K.** Keď pošlete hádky, prosíme hneď i rozlúštenie sdeliť, lebo my veru viac práce máme, jako by si to daktorý liberál myslel. — „**Hora Levočská**“ 17 kr. stojí. — **Manželka Jána F. v Pr. pri Holiči.** Pán Boh zaplať tie znamenité čerešne. — **Y. X.** Ani keby sme mohli, by sme to nespravili. — **S. V. v Čachticiach.** Je to veru trocha obťažné. Keď prídem do Čachtic, čo sa ešte v tomto lete stane, ústne vám rozložím vec, jako hráč karty. — **H. R. v Holiči.** Viete dakedy aj malí židáčik vie čudnú odpoveď dať. Tak keď som bol v Rieke, jeden asi 12-ročný chlapček židáčik vraví spolužiakovi, že sa on bojí ísť do plavárne morskej, lebo by ho mohla veľryba zjiesť. Na čo mu kamarát odpovie: Ale id, ty sprosták, čo by veľryba robila v plavárni, však ona už vie plávať. — **Čierne. K. L.** Len i druhý kráť. — **Š. V. Lurd.** Veľmi vďačne by sme to boli ešte v ten deň prečítali, ale sme taký ospalý boli, že ani pomocou okuliarov sme nemohli vašim riadkom na koniec prísť. — **H. X.** My nezneužijeme vaše riadky. Toľko ale odovzdáme verejnosti, že až veľmi ste podobný istému taškárovi, ktorý veľmi často sa dostával pred sudcu. Jednú dlhšie vystal. Keď sa zas dostal pred sudcu, tento mu posmešne povedal: Ale však som vás už dávno nevidel. Taškár: Nehnevajte sa pán sudca, ale som veru 6 mesiacov chorý bol. — **J. H.** Keď sa nepošle žiadna zpráva, čo-že môžeme my uverejniť? **K. V.** Teda keď ste taký kunštár povedzte mi, bez čoho sa chlieb neupede? (Bez kôrky). — **Žid vo Veselí.** Teraz už mám pochopu o tom, aký ste veselý! Lenže som sa zabudol opýtať vás, čo je v mäkkom [chlebe najtvrdšie? (ZON) — **Spolkár v Borovcach.** Veru, veru, máš recht, že nebereš na veru. Ináč aj ten liberál by mohol vedieť, že dobrá psovi mucha, keď ju len oňuchá. — **Priateľ Ferdinand.** Zapamätajte si, sviňa je vtedy najlepšie vykrmená, keď sa len na chvoste vrtí. — **K. J.** Ani mak. Ševcovi oko vyklať, je veru nepríjemná vec. — **Mudrc vo Vrbovom.** Štyri päty, dve podošvy; duše nemá, dušu nosí. Čo je to? (Kokolsko) **S. K. v Orave.** Nemôžeme, ani keby ste vy sami sem prišli. Viete, keď to aj nám dakedy sa ťaží. **S. Z. vo Zvolene.** Vašej vyhrážky sme sa tak naľakali, jako istý rychtár toho žida, ktorý mu na obecnom dome povedal: Budzte ticho, rychtárisko, leboh v hám thaké

grobianstvo phoviem, že ma hned vhyhodhite. — **Ján R. v Hrachovišti.** Vy ste sa vynajšli, jako istý Čachtičan pred sudcom. Tento mu povedal: Tak sa mi pozdáva, že som s vami už mal dočinenie. Čachtičan: Veru, pán sudca yred rokom som mal to šťastie vás tu videt. Hned som vás poznal, len ste trocha tučnejší. No a vaša rodina sa jako má? — **K. v Spišsku.** Budete-li všetko rátať, pokročíte v sporivosti tak, ako istý žid, ktorý sa obesil, ponač nemohol dlhy platiť. Jeho sused Waissik to zbadal a odrezal šnúru, čím zachránil život suseda žida Kohna. Tomuto sa potom tak dobre daril gšeft, že si vyplatil dlhy. Aj Weissikovi bol dlžen 300 zl., aj mu ich vyplatil, ale 50 kr. mu stiahol. Keď sa ho veriteľ pýtal, prečo to urobil; odvetil mu, že preto, lebo mu tú šnúru prerezal, keď sa bol obesil, tá šnúra ho vraj 50 kr. stála. — **A. D.** Už sme vám druhý list pisali v tej veci, a predsa ste nás nezrozumeli, vaša odpoveď taká bola, jako toho diefata, ktoré — keď sa ho učiteľ pýtal, ktoré zviera má osem nôh, odpovedalo, že dvaja psi. — **Kubo Chudák.** Neroďte si z toho nič, to aj my zkusujeme, že kto sa ku grošu narodil, nikdy nepríde k zlatovke. Veru neraz to tak býva, že chudobný, než volačo zgazduje, o všetko príde. — **V. L. v Topolčanoch.** Ten mechom buchnutý oplan liberál ešte nepreskočil všetko. Keď do Piešťan pridete, odovzdajte pánu štacionšefovi náš krajanský pozdrav. Počuli sme, že chudákovi už počala šedivieť brada. Len o to vás prosím ešte, aby ste nezvolneli, jako mlynárova sliepka. — **V. K.** Váš hnev nemá základu, lebo to i vy čo múdry človek musíte vedet, že komu sa najprv nesype, tomu sa najprv somele. — **Ján Štedrý v Novom Meste.** Vy si také maličkosti nevšímate? A ved čo priateľ krivonosích mohli by ste vedet, že po jednom vlase plzne hlava. Druhý raz nám lepšie píšete, v tento krát sa vám tak triasla ruka, jako by ste žida suseda mali. — **V. J. v Urmíne.** Nebojte sa tak veľmi toho blata, lebo však i porekadlo takto znie: V lete: za mech dažda, za varechu blata; v jasi: za varechu dažda, za mech blata. — **J. V. v Sokolovcach.** Neraz aj to musí byť za šťastie považované, keď ženu alebo devu krása netrápi. — **Socialist S. v Podolí.** Vy čo taký nesvedomitý figliar, mohli ste to už počuť, že sa po rebriku chodí do kňazského vreca. — **Bošacké kopanice.** Uspokojte sa len, lebo z malého Hanáka bude veľký.

Všeličo.

Jeden chýrečný taliansky maliar bol poverený od Vincenca VII., aby namaľoval obrazy, ktoré by predstavovaly sedem hlavných cností a sedem hlavných briedoch. Keď pielo bolo hotové a maliarove namáhanie dost slabej uznanlivosti dosiahlo, rozhorčene poznamenal, že by ešte vedel jeden hlavný hriech ta namaľovať — nevďačnosť. Pápež, ktorý sa trafeným byť cítil, poznamenal:

„Namaľujte, priateľu, tú nevďačnosť, ale v páde tomto nezabudnite aj obraz ôsmej cnosti totižto trpezlivosť primaľovať.“

Knižná polica.

Listy Adiny už vyšly z tlače v osobitnom sväzku. Odporučat ich nenie treba, lebo toto dielo poznajú et. čitatelia z Krestana. 167 strán. Cena 1 zl. Predplatitelia Našej Nádeje ho dostanú za 65 krajciarov v Tlačiarňi Sv. Gerharda v Budapešti (VIII. Práter u. 44.). Soslovenčil dr. *Jozef N. Janda.*

„**Ki lehet korcsmáros Magyarországon?** Nyomatott Szent-Gelért nyomda. Irta: *Moravcsik István.*

Svätý Anton Paduanský, veľký divotvorca a Chlieb chudobných. Spracoval *Anton Klimcsik*, r. k. farár hybbský. S odobrením patričnej vrchnosti. Strán 32. Cena 10 kr. Vydala Tlačiareň sv. Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-utca 44.). Vrele odporúčame dielko toto našim čitateľom.

Príprava ku sv. spovedi a sv. prijímaniu. Toto asi 80 strán obsahujúce dielo, ktoré je spolu i modliacou knižkou, stojí broš. 10 kr.; viazané 15 kr. Soslovenčil ho dr. *Jozef Janda.* Dostať ho u veľk. p. *Lujzy Csery* (Budapešť, VI. Podmaniczky u. 15.). Vrele ho odporúčame.

Časopis a Sborník (IV. ročník) museálnej slovenskej spoločnosti. V Turčianskom Sv. Martine. Rediguje *A. Sokolík.*

Krestanské devy. Tento výborný sošit soslovenčil a vydal dr. *Jozef Janda* v Budapešti (Maria-Teréziátér 9.). 16 strán s obrázkom. Cena 3 kr. Veľmi vrele odporúčame, 100 výtiskov 2 zl. 50 kr., 200 výtiskov stojí 4 zl. 80 kr. Druhé vydanie.

Kat. Hlasy. Číslo 5. Či je Martin Luther spoľahlivý sprievodca do neba? Spísal *A. Opatovský.* Dostať u *R. Osvalda* za 14 kr. na Teplej (Lenge, u. p. *Bélabánya, Hont m.*). — Číslo VI. *Katolicka autonómia* (samospráva) v Uhorsku. Spísal *A. Pravdomil.* Dostať u *Fr. Richarda Osvalda,* správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. *Bélabánya, Hont m.*) Cena jedného výtisku 10 kr.

Budapeštianske obchodné zprávy.

- Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 09.00—09.15. Od Tisy 09.10—09.35. — Od Pešti 09.00—09.20. — Zadunajské 09.05—09.30.
Raž 7.05—7.35.
Jačmeň na krmenie 5.80—6.35. — Do pálenice 5.80—6.10. — Na pivo 6.60—7.—
Oves 5.65—6.00.
Kukurica 4.40—4.45.

2. Múka.							
0	1	2	3	4	5	6	7
16.—	15.40	14.80	13.80	13.20	13.—	12.40	10.50
			7½	8			
			8.60	6.—			

Otruby fajnové 5.—, grobovité 4.30.

3. Strovy. Veľká biela fizula 6.50. — Malá 7.25
Hrach 9.10—11. Pšeno 04.75—5.00. Konopné semä
10.50—11.00.

4. Semä na sejbu. Červená datelina 37—42 zl.
Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 37—42 zl. — Balta-
cim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

Ružomerský ústredný gazdovsko-potravný spolok

ustálil

likvidáciu spolku.

Veritelia sa upozorňujú, aby svoje požiadavky v
smyse 249. §-u kupeckého zákona pri likvidačnom
výbore (felszámolási bizottság) behom šesť me-
siacov oznámili nezameškali.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž a či hviezda.

R. B. N. 86968
uzdravuje a roz-
veseluje, za čo
dobro stojíme, pri
lámkach, záduchu,
bezsnivosti, huča-
srdca, boľeniu hlavy, epilepsii, závratu a iným cho-
robám nervov. I 20-ročné choroby boli už takým
spôsobom odstránené.

niu ucha, ischli,
zlom slychu, ner-
vosite, nechuti po
jedle, boľeniu zu-
bov, bľadosti, mi-
gréne, klopaniu

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme
ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa pomyliť
s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej ne-
užitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je
zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická
hviezda a či kríž nr. 86967 na základe svojej vy-
meranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú od-
porúčané.

Ten chorý človek, ktorý by týmto prostried-
kom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät
dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť,
prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 2 zl., ktorý je len pre
deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 3 zl. Pri ťažkých chorobách
zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo
s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná
predávajúca miestnosť pre vlast a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapest, V., Kálmán-utca 19 A. sz.

Mestská lekáreň k „ČIERNEMU ORLOVI.“

Temešvár, vnútorné mesto, námestie
sv. Juraja.

Založená 1735. Telefon 395.

Adressa telegrammu :

Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámkach a lúpaniu

je najvýbornejším prostriedkom proti lámkach, lúpaniu a iným rhe-
umatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, bole-
niu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení.
Nesčíselné vďačovníctvo to dokazujú. Cena flaše 1 zl., cena flaše
na prábu 50 kr.

Vodka na prsá a na plúca: Výtah z kolociera s
kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, do-
posiaľ je neprekábatelným prostriedkom hojajúcim, ulavujúcim a so-
silňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach,
pri pľucovom hurute, pri zachrípnutí atď. Veľa vďačovníctva potvr-
ďuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 1 zl.,
flašky na prábu 50 kr.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej

lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne účinkuje
bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej
miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri
tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá
chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha.
Jedna škatuľka 21 kr., šesť škatuliek 1 zl. 5 kr.

Tieto vypróbované a za výborné uznané
prostriedky dostať jedine v temešvárskej
mestskej lekární, a len vtedy sú
opravdivé sú li obdarené obrannou
známkou a podpisom. A preto va-
rujme sa falšovaných a napodobňo-
vaných falošných vecí.

Posielame s dobierkou, alebo predbežným
poslaním summy (i s pričínením 16 krajciarov
na balikovanie a poštové útraty) Obiednané vvsé 5 zl. franco.

Moje srdco také

a tvoje je také?

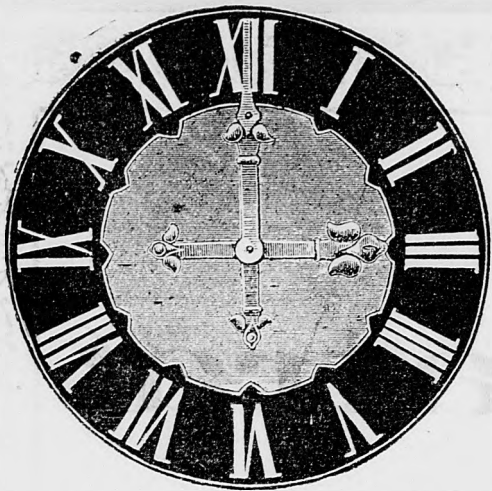
Druhé vydanie.

Cena 4 kr.

Toto utešené dielo vydala

„tlačiareň su. Gerharda“.

Vrele ho odporúčame ľudu.

Mám česť v známosť doniesť,
že väzové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto väzové aj pod nafa-hovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou škryňou chránené.

Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo väži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabrickej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových väzových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujmam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann,
hodinár.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila

obchod katolíckych kníh

Tento katolícky obchod zamýšľa sústredniť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII. Práter u. 44.).

Prosíme pozor dať!

V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zavratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratníkom trochu na prsty klopol, všemožnými figľami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržím ani jednatela ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobiť bez jedného nástroja, bez kosy. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými líškavými výrazmi vychválenými kosámi týmto dopieravým odpredavačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadost' kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Tofkých a takých uznání pôvod je ten, že je ona trváca, ani pritvrdá, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, pretože následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosy.

Vela gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, pretože ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 rokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kusa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Striebornovo-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíní. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: Ocelová kosa sv. Antona Sohra.

Obrázkový cennoslov zdarma.

Objednavky, keď i pozdejšie majú byť vybavené, prosím už teraz poslať

FILIÁLKA
BANKY ,Tatra‘

v Dolnom Kubíne

dáva požičky na zmenky a úpisy
na najmiernejí úrok.

Zmieňa cudzie peniaze, najvýhodnejšie.
Prijíma vklady na zúrokovanie.

Velebným a dôstojným pp. farárom odporúča pre ich veriacich
najlacnejší spôsob požičiek na

 úpisy so zaručiteľmi

pri týchto stránka len raz štemple platí,
nemusí sháňať žirantov, neplatí
žiadne nákladky intabulácie a extabulácie.

Filiálka
Banky ,Tatra‘
v Dolnom Kubíne.